

Naturområdet
J.nr. SNS-320-00006
Ref. KNE
Den 22. marts 2007

Behandling efter skovloven om tilladelse til nye dyrehaver for at fremme biodiversiteten

1. Baggrund for lempelsen i skovloven vedr. etablering af nye dyrehaver

Om dyrehaver i høringsnotat til skovlovsforslaget, L 145

Af høringsnotatet til skovlovsforslaget, L 145, fremgår følgende vedr. dyrehaver:

"Dansk Skovforening mener, at der bør kunne etableres nye dyrehaver. Friluftsrådet ønsker en stram praksis for etablering af dyrehaver til jagt, og foreslår at dette præciseres i bemærkningerne til forslaget.

Etablering af dyrehaver for hjortevildt mv. indebærer, at der skal sættes relativt store og høje hegn. Disse hegn kan medføre, at offentlighedens adgang til skoven forhindres, ligesom de kan virke skæmmende i landskabet. Hjortevildtet kan endvidere forvolde omfattende skader på skovens træer. Miljøministeriet finder derfor, at der fortsat skal være særlige grunde til at tillade etablering af nye dyrehaver, og at der i forbindelse med tilladelsen, kan stilles vilkår om offentlighedens adgang, hegnets udformning, græsningstryk mv. Praksis vedr. dyrehaver foreslås på baggrund af høringssvarene lempet til også at omfatte hensynet til biodiversiteten. Det vil blive anført i bemærkningerne til bestemmelsen at særlige grunde til at tillade dyrehaver ud over friluftslivet og kulturhistorie kan være hensynet til at fremme biodiversiteten."

Vedr. dyrehaver i forarbejderne til skovlovsforslaget, L 145

Det fremgår af forarbejderne til skovlovsforslaget, L 145, at:

"Dyrehaver kan defineres ved, at bestanden af dyr er større end en normal vildtbestand det pågældende sted. Dyrehaver er typisk hegned med et højt hegn, som ikke tillader ud- eller indspring. Arealet vil desuden med tiden skifte karakter fra skov i retning af åbne arealer med enkeltstående store træer og græssletter. Praksis for dispensation til at etablere nye dyrehaver er efter den gældende lov meget restriktiv, idet der som udgangspunkt ikke gives dispensation hertil. Dispensation til nye dyrehaver kan dog ifølge praksis komme på tale i forbindelse med anlæg af rekreativ og kulturhistorisk art. Det kan fx være i tilknytning til parklignende anlæg omkring slotte og herregårde. Hvis skovens bonitet er meget ringe, kan det komme på tale med dyrehaver til jagt. Som noget nyt forudsættes det, at der i praksis fremover også skal kunne gives dispensation til nye dyrehaver, som etableres for at fremme biodiversiteten.

Efter gældende praksis gives desuden normalt tilladelse til fortsat drift af eksisterende dyrehaver og til genetablering af sådanne, hvor de har været før. Denne praksis forudsættes efter forslaget også videreført.

I forbindelse med dispensation til dyrehaver forudsættes det som hidtil, at der stilles vilkår om offentlighedens adgang, hegnets udformning, græsningstryk mv."

Naturklagenævnet har i 1998 behandlet en klagesag vedr. et afslag på at tillade en ny større dyrehave med det formål at fremme biodiversiteten i Jyndevad Plantage. Nævnet omgjorde sagen til en midlertidig tilladelse, der skulle revurderes efter 5 år. Tilladelsen er revurderet og Skov- og Naturstyrelsen har i 2003 forlænget tilladelsen med yderligere 5 år.

2. Foreløbige retningslinjer for behandling af dispensationer efter skovloven om etablering af nye dyrehaver for at fremme biodiversiteten

Den naturlige klimaksvegetation i Danmark vil være skov på langt de fleste arealer. Derfor findes en meget stor del af vores biodiversitet også i tilknytning til vore skove. Skovene har siden istiden være påvirket af store græssere som f.eks. hjortevildt og urokser. Derfor er biodiversiteten også knyttet til en sådan vekslende påvirkning af græsning med store dyr. Det er baggrunden for, at der i den nye skovlov er mulighed for, at der kan ske græsning med husdyr i skov på 10 pct. uden tilladelse, selvom det vil medføre skader på skovens træer. En græsning med hjortevildt kræver fortsat dispensation, da den kan medføre betydelige skader på skovens træer, og kræver et stort hegn, som bl.a. kan have betydning landskabeligt og for friluftslivet.

Skov- og Naturstyrelsen vil indtil der har dannet sig en praksis behandle ansøgninger efter skovloven om dispensation til nye dyrehaver for at fremme biodiversiteten efter nedenstående retningslinjer:

Der opstilles ikke begrænsninger i størrelsen af nye dyrehaver for at fremme biodiversiteten, og der dispenseres til nye dyrehaver med dette formål på følgende vilkår om:

1. At dyrehavedriften skal medføre en betydelig øget biologisk mangfoldighed, der senest skal kunne konstateres efter 10 år. Dette indebærer således, at der tilføres et passende antal hjortedyr til dyrehaven indenfor de første år for at få et tilpas stort græsningstryk.
2. At arealet ikke landskabeligt må miste sit præg af skov, hvilket indebærer at et passende stort areal stadigt landskabeligt skal fremtræde som skov. Arealer der landskabeligt opfattes som skov kan være relativt lysåben græsslette med grupperinger af store gamle træer eller arealer med mellemaldrende og gamle træer, der står ganske tæt.
3. At offentligheden sikres adgang. Dette indebærer, at alle eksisterende adgangsmuligheder i princippet skal bevares således, at enhver form for færdsel og ophold, der tidligere var lovlig, også er mulig efter dyrehavens etablering.
4. At hegnet udformes under hensyn til dets landskabelige virkning. Hegnet må ikke opsættes før forvaltningsplanen er godkendt, jf. nedenfor.
5. At en detaljeret forvaltningsplan for arealet skal foreligge sammen med ansøgningen om dispensation eller udarbejdes og godkendes ved en særskilt afgørelse efter skovloven.
6. At målene i forvaltningsplanen overholdes.
7. At vilkårene 1 - 6 vil blive revurderet løbende, og første gang efter 5 år.
8. At såfremt vilkårene ikke overholdes vil der kunne ske helt eller delvist bortfald af dispensation til dyrehaven. Der vil i givet fald blive truffet særskilt afgørelse efter skovloven herom.

Forvaltningsplanen skal indeholde:

1. En kortlægning af eksisterende biodiversitet (natur og dyreliv) på arealet, herunder fredninger, § 3-arealer, Natura 2000-områder mv.
2. En beskrivelse af kortsigtede og langsigtede mål og ændringer i biodiversiteten, herunder eksempelvis hvilke skovarealer der skal bevares, hvilke arealer der skal udvikle sig til varieret græsningsskov, egentlige åbne græsningsarealer, fodermarker, ændringer i dyrelivet, herunder eventuelle begrænsninger i vildtets frie bevægelighed mv.
3. Beskrivelse af virkemidler til at opnå målene, herunder eventuelt fastsættelse af vilkår om maksimal vinterbestand, næringsstofftilførsel på arealerne mv. Græsningstrykket bør være i rimelig balance med den lokale vegetations bæreevne. Der gives dog mulighed for at anvende tilskuds-fodring indenfor skovens nuværende udstrækning, inklusive dyrkning af tilskudsfoder på ikke gødgede åbne arealer som marker, enge mv., der hører til skoven. På den måde sikres at der ikke sker en uønsket tilførsel af næringsstoffer udefra.
4. Beskrivelse af foranstaltninger til beskyttelse af sårbar natur, herunder imødegåelse af evt. negative konsekvenser for eksisterende biodiversitet.
5. Dokumentation for den forventede gavnlige effekt i forhold til den biologiske mangfoldighed.
6. En kortlægning af offentlighedens lovlige adgangs- og opholds forhold før etableringen af dyrehave samt en beskrivelse af eventuelle ændringer efter etableringen af dyrehave.
7. Overvågningsprogram.

Herudover er der en række regler i andre love, der evt. kræves dispensation fra for at der kan etableres en dyrehave bl.a. Jagt- og vildtforvaltningsloven, naturbeskyttelsesloven, bek. om hjortehold, og VMM-bekendtgørelsen. Notatet kommer ikke nærmere ind på disse, men forholder sig kun til skovloven. Resultatet af afgørelser efter disse andre regler vil i større eller mindre grad kunne få indflydelse på forvaltningsplanens delelementer. En afgørelse efter skovloven om forvaltningsplanens indhold vil derfor eventuelt skulle vente, til der foreligger de nødvendige dispensationer efter anden lovgivning.